

Förslag Idéprogram

Därför finns vi

Journalistförbundet är både ett yrkesförbund och ett fackförbund.

Journalistförbundet ska som fackförbund ta tillvara sina medlemmars fackliga, ekonomiska och sociala intressen och som yrkesförbund bevaka ideella intressen samt verka för en god yrkesetik.

Vi arbetar för en förstärkt och utvidgad arbetsrätt och för goda materiella villkor i kollektivavtal för alla journalister oavsett anlitandeformer. Vi vill vidga ramarna för demokrati, yttrande- och tryckfrihet, öppenhet och offentlighet i samhället och verka för nya journalistiska ansvarstagande medier, fler medieröster och utgivare. Vi värnar journalistisk kvalitet, etik, integritet och individuell upphovsrätt. Ökad mångfald och kunskap om detta ämne bland journalisterna är en fråga om trovärdighet och ekonomisk hållbarhet för medieägarna.

Vi organiserar alla redaktionella medarbetare oavsett anlitandeformer. Vi är en demokratisk organisation där medlemmarna har inflytande på alla nivåer. Journalistförbundet vill värna demokratin och alla människors lika värde. Via klubbar och förtroendevalda får medlemmarna inflytande över sitt arbete.

Anställnings-/anlitandevillkor

Tillgången på arbetskraft påverkar anställningstrygghet och anlitandevillkor. Journalistförbundet arbetar för ökad anställningstrygghet, mot utlasning och omotiverad användning av visstidsanställningar och bemanningsföretag för att kringgå reglerna om anställningsskydd. Föräldrade gränser mellan medieslag ska inte påverka nivån på arbetsvillkoren.

Visstidsanställda, bemanningsanställda och frilansar ska kompenseras för den flexibilitet de skapar för arbetsgivarna. Arvodena måste innefatta allt det som frilansen själv måste stå för: arbetslokal, utrustning, försäkringar, kompetensutveckling, pension med mera.

Grunden i förbundets lönepolitik är centrala avtal som garanterar reallöneutveckling och som utgör en bra plattform för lokala löneförhandlingar.

Arbetsmiljö

Alla redaktioner måste ha handlingsplaner för att förebygga och motverka hot, våld och trakasserier mot alla medarbetare oavsett anlitandeform. Alla angrepp på enskilda journalister ska polisanmälas och följas upp.

Nya redaktionella krav, kombinerat med underbemanning, har lett till att arbetstiderna på många journalistiska arbetsplatser förläggs allt mer obekvämt, med längre arbetstidsmätt och utan hänsyn till individens livssituation. Arbetstidens förläggning ska inte vara en källa till arbetsrelaterad ohälsa.

Dagens medielandskap gör det möjligt att arbeta och vara nära var som helst och när som helst. Journalistförbundet verkar för ett hållbart arbetsliv, med goda möjligheter till vila och återhämtning.

Journalisternas organisatoriska och sociala arbetsmiljö måste förbättras och klubbarnas inflytande öka över bemanning, arbetstider och regler för tillgänglighet.

Utbildning och kompetensutveckling

God journalistik förutsätter kunniga journalister. Välutbildade journalister är en förutsättning för att medierna ska kunna fullgöra sitt demokratiska uppdrag men också för att journalistyrket ska betraktas – och avlönas – som det kvalificerade yrket är.

Det måste finnas möjligheter för enskilda journalister att välja och delta i utbildning efter egna behov. Det gäller alla, men i särskilt hög grad frilansar och de många journalister som är ofrivilligt visstidsanställda och som allra mest hotas av arbetslöshet. Samtidigt behövs fler platser på vidareutbildningar, eftersom behovet av kompetensutveckling är stort i branschen.

Ett centralt omställningsavtal måste innehålla möjligheter till utveckling inom yrket – eller byte till ett annat – för att undvika arbetslöshet.

Upphovsrätt

Upphovsrätten är en individuell rätt, den enskilda journalisten förfogar själv över det som han/hon skapat. Upphovsrätten har stor ekonomisk betydelse, särskilt för frilansarna, men journalisternas upphovsrätt är också en förutsättning och drivkraft för mångfalden i medierna, för yttrandefriheten och yrkesetiken.

I vilken utsträckning rätten att förfoga över ett verk ska tillkomma arbetsgivaren i en anställning, eller uppdragsgivaren vid ett uppdrag, ska regleras i skäliga avtal – frilansar ska inte pressas att gå med på orimliga villkor utan kunna behålla kontrollen över sitt material och få ersättning för åter- och vidarepublicering.

Jämställdhet och mångfald

Samhället och medierna behöver journalister med alla slags erfarenheter och bakgrund. En stärkt arbetsrätt med lika behandling som grund och med kännbara sanktioner för arbetsgivare som diskriminerar är nödvändig för att flytta fram positionerna. Detta oavsett om det gäller till exempel särbehandling av småbarnsföräldrar, bortval av sökande till anställning på grund av etnicitet eller lönediskriminering på grund av kön.

Marknadskrafterna kan aldrig accepteras som förklaring till osakliga löneskillnader och aldrig som argument för särbehandling eller diskriminering. Har marknadskrafterna diskriminerande effekt ska parterna rätta till dem. Att fler kvinnor än män nu är journalister får inte påverka lönerna i branschen.

Huvudansvaret för att ingen diskrimineras ligger på arbetsgivarna. Journalistförbundet bevakar och driver diskrimineringsfrågorna, påverkar och bildar opinion.

Tryck- och yttrandefrihet

Tryck- och yttrandefrihet och offentlighet är inte journalistiska särintressen, utan frågor för alla medborgare. I en demokrati ska så stor öppenhet som möjligt råda och så få inskränkningar som möjligt ske.

Det är viktigt att uppmärksamma och motverka hot, trakasserier och våld mot journalister för att värna journalistikens uppdrag i det demokratiska samhället.

Journalistförbundet arbetar för att yttrandefriheten och öppenheten ska förstärkas. Meddelarskyddet ska gälla alla anställda, även i den privata sektorn. Offentlighetsprincipen ska gälla all offentligt finansierad verksamhet, oavsett driftsform.

Anställda i den offentliga sektorn måste ha insikt i offentlighetsprincipens betydelse som demokratisk förutsättning och kunskap om tillämpningen.

Medieetik och yrkesetik

Medierna och journalisterna slår vakt om tryck- och yttrandefriheten genom att sätta sina egna gränser. Journalistförbundet står tillsammans med utgivarnas olika organisationer bakom Spelregler för press, radio och TV och arbetar för att alla medier ska omfattas av och granskas inom ramen för ett gemensamt medieetiskt system och enligt samma etiska regelverk.

Allmänheten ska kunna lita på att journalister inte kan köpas och att medierna tillhandahåller korrekt och allsidig information. Nya regler om textreklam måste införas i Spelreglerna och övertramp kunna prövas och påtalas. Journalistförbundet ska verka för en branschgemensam standard för märkning av kommersiellt innehåll.

Den som granskar måste också själv acceptera att bli granskad. Yrkesetiken ska leva i den journalistiska vardagen. Förbundets yrkesetiska nämnd, YEN, initierar och deltar i debatten samt granskar och påtalar övertramp av de yrkesregler som alla medlemmar har åtagit sig att följa.

Mediepolitik

Mångfald och bredd i medieutbudet måste stimuleras av samhället så att nya aktörer kan komma in på marknaden och nya plattformar kan utvecklas. Det bör ske genom att presstödet omvandlas till ett stöd till journalistisk produktion/redaktionellt innehåll. I detta arbete är också stödet till kulturtidskrifter viktigt att försvara.

Globala aktörer som tjänar pengar på redaktionellt innehåll ska även bidra till finansieringen av produktionen.

Radio och tv i allmänhetens tjänst, oberoende och starka public service-företag, behövs för såväl mångfalden som kvaliteten i medierna.

Samarbete med andra

Journalistförbundet söker stöd och bygger allianser för att värna medlemmarna och den goda journalistiken. Journalistförbundet är medlem i centralorganisationen TCO och förhandlings- och samverkansrådet PTK för att värna sina intressen och gränser, men också för att få stöd i arbetet för yttrandefrihet i samhället och demokrati på arbetsplatserna.

Medlemskapet i organisationer som Alis, Bildupphovsrätt i Sverige, Bonus, Copyswede och Klys är viktigt för att på bredare bas kunna slåss för upphovsrätten.

Journalistförbundet söker fördjupade samarbeten med organisationer som bedriver med oss närliggande verksamhet och delar vår värdegrund.

Såväl traditionellt fackliga frågor som journalistiska yrkesfrågor diskuteras och avgörs numera på europeisk och/eller global nivå, i EU och/eller i multinationella mediekoncerner. Journalistförbundet måste vara med och påverka där besluten fattas.

I många länder saknas såväl yttrandefrihet som fackliga fri- och rättigheter. Internationell opinionsbildning, stöd till hotade journalister och till uppbyggnad av journalistförbund i andra länder har stor betydelse. Vi är medlemmar och aktivt engagerade i NJF, EFJ och IFJ av såväl egenintresse som solidariska skäl.